

# 1908 İstanbul’nda Yankesicilik ve Yankesiciler

*Mehmet Salih Erkek*

Uşak Üniversitesi

Biz Yankesiciyiz; yaşlı kadınlardan,  
çocuklardan ve bankalardan çalarız.

*Charles Dickens, Oliver Twist (1838)*

## Giriş

Özellikle kalabalıkta insanların ceplerinden veya çantalarından bir şeyler çalma suçu olarak tanımlanabilecek olan yankesicilik,<sup>1</sup> “parmakları kanca şeklinde kullanarak sert, açık ve çok hızlı hareket ettirerek ceplerde ve çantalarındaki değerli malları hünerli bir biçimde çalmak olarak”<sup>2</sup> da ifade edilmektedir. 1500’lü yılların sonlarında ilk kez ortaya çıkmış olan bu tabirin insanların üstlerinde değerli eşyalar taşımaya başlamasıyla birlikte kullanılmaya başlanmış olduğu düşünülmektedir.<sup>3</sup> İslami literatürde “kapıp almak, çalmak, fırsatını kol-

.....

<sup>1</sup> <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/pickpocket> (Erişim 20 Ekim 2022).

<sup>2</sup> Grose, Francis, Grose’s Classical Dictionary of The Vulgar Tongue, 1823.

<sup>3</sup> Laurie A. Gould. “Pickpockets”, *The Social History of Crime and Punishment in America: An Encyclopedia*, Volume 3, SAGE Publications, Inc, London 2012, p. 1348.

layıp bir malı alıp kaçmak” anlamında “ihtilâs” kelimesiyle karşılanan bu kavram, İslâm hukukunda “özel bir koruma altında bulunmayan menkul bir malı, sahibinin ya da yetkili kimsenin rızası olmadan ve zor kullanmadan hile ve el çabukluğu ile alıp kaçmayı” ifade etmektedir.<sup>4</sup> Hırsızlığın bir türü olması hasebiyle dinen, ahlâken ve hukuken günah ve suç olmakla birlikte haddi gerektiren hırsızlığın şartlarını tam taşımadığı için ihtilâsın teknik anlamıyla hırsızlık kapsamına girmediği görüşü ağır basmış ve nasıl cezalandırılacağı fakihler arasında ayrı bir tartışma konusu olmuştur.<sup>5</sup>

XIX. yüzyıldan itibaren dünyanın en kalabalık ve büyük kentlerinde çeşitli sebeplerle yankesicilik vakalarının arttığı ve en önemli sosyal problemlerden birisi haline geldiği gözlemlenmektedir. ABD’de yankesicilik ile ilgili gazetelere yansıyan en eski kayıtlar 1800’lü yılların başlarına kadar gitmekle birlikte yankesicilerle ilgili Newyork Times’da 1865 yılında yayınlanan bir makalede akşamları arabaların ardından koşan ve insanların ceplerini boşaltan kalabalık bir yankesici çetesinden bahsedildiği görülmektedir.<sup>6</sup> 1840’larda ABD’de yankesiciliğin hızlı bir artış gösterdiği ve profesyonel hırsızlık alanlarından birisi olarak kabul edildiği anlaşılmaktadır.<sup>7</sup> Londra, Paris, Viyana, Melbourne<sup>8</sup> gibi farklı şehirlerde başta çocuk yankesiciler olmak üzere ciddi bir yankesici grubun olduğu kaydedilmektedir. Hemen hemen aynı tarihlerde Osmanlı Devleti’nin en kalabalık şehri olan İstanbul’da da benzer vakalar görülmeye başlanmıştır. Bu çalışmada genel bir asayiş probleminin görüldüğü İstanbul’da 1908 yılında yankesicilik vakaları ve yankesicilerin kimler olduğu üzerinde durulacaktır. Türkiye’de güncel problemlerden birisi olmaya devam eden yankesicilik ve kapkaç olaylarının çeşitlerine göz atılacak olur ise yaklaşık yüz sene önce uygulanan yöntemlerin hala geçerliliğini

.....

4 Ali Kaya, “İhtilâs”, *Diyanet İslâm Ansiklopedisi (DİA)*, C. 21, s. 570.

5 Kaya, “İhtilâs”, s. 570.

6 Gould, “Pickpockets”, p. 1348.

7 Elizabeth Rhoetter Purdy, “Larceny”, *The Social History of Crime and Punishment in America: An Encyclopedia*, Volume 3, SAGE Publications, Inc, London 2012, p. 981.

8 Alana Jayne Piper, “Us Girls Won’t Put One Another Away: Relations Among Melbourne’s Prostitute Pickpockets 1860-1920”, *Women’s History Review*, 27, no. 2 (2018), pp. 247-265.

belirli ölçüde koruduğu görülecektir. Bu konuda Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan ve yankesicilikten korunma yollarını içeren uyarıların yer aldığı sitede yankesicilerin kullandıkları yöntemlerden şu şekilde bahsedilmektedir: “En çok bilinen çeşitleriyle yankesicilik suçları; Muslukçuluk, camiden abdest almakta olan bir şahsın ceketinin üzerine kendi ceketini asmak suretiyle diğer ceket-te bulunan para veya eşyanın alınmasıdır. Pislikçilik, genellikle yaşlı kişilerin ceket ve pantolonlarına bulaştırdıkları pislikleri temizlemek için yardım ederken para ve cüzdanlarının çalınması şeklinde gerçekleşmektedir. Madaracılık, şahıslara tanıyor gibi yaklaşp, el şakaları yaparken üzerinde bulunan para ve cüzdanlarının çalınması şeklinde meydana gelmektedir. Silkeleme, şahıslara, tanıyor gibi yaklaşp, başından geçen bir olayı anlatırken şahsın kemerinden ve elbisesinden tutup, tartaklar gibi yaparken para ve cüzdanının çalınması şeklinde gerçekleşmektedir. Üçkâğıtçılık, halk dilinde “bul karayı, al parayı” diye tabir edilen üç tane iskambil kâğıdı ile kâğıdın çok iyi saklanarak şahısların kandırılarak paralarının alınması şeklinde meydana gelmektedir. Falcılık, genelde şahısların evlerine gidilerek bayanlara gelecekte haber verme bahanesi, yalanı ile ziynet eşyaları bir mendile sarıldıktan sonra el çabukluğu ile mendil değiştirilir ve fal bozulması diye “bu mendili daha sonra aç” diyerek ziynet eşyalarının çalınması şeklinde meydana gelmektedir. Definecilik, tarihi altın buldukları ve satmak istedikleri bahanesi ile numune altın verilip, zengin kişilerden ikna yolu ile yüksek miktarlarda para alınarak kaçılması olayıdır. Cepçilik, genellikle toplu taşıma araçlarının içerisindeki sıkışıklıktan faydalanarak çantalarından veya ceplerinden paralarının çalınması olayıdır. Tırnakçılık, para bozdurmak bahanesi ile verdikleri yüksek değerli Türk Lirası veya yabancı paranın üzerini alırken el çabukluğu ile paranın eksiltilmesi ve fazla paranın alınması olayıdır. Sahtekârlık, kendisini sahte rütbe ve makamlarda göstererek, sahte resmi üniformalar giyerek, sahte kartlar bastırarak (sahte doktor, sahte polis, sahte subay, sahte müfettiş vs.) şahısların para, mal ve ziynet eşyalarının alınması olayıdır. Kaldırımcılık, alışveriş merkezlerinde ve kalabalık pazar yerlerinde alışveriş yapanların çantalarını tezgâh üzerinden, soyunma kabininden çalınması olayıdır.<sup>9</sup>

.....

9 <https://www.egm.gov.tr/yankesicilik> (Erişim 20 Ekim 2022).

### 1908 İstanbul'u: Yankesiciler Her Yerde

Sultan II. Abdülhamid'in 1876'da ilan ettiği ancak 1877-1878 Osmanlı-Rus Harbini gerekçe göstererek kapattığı meclis ve rafa kaldırdığı Kanun-u Esasi ile ara verilen Meşrutiyet rejimi 23 Temmuz 1908 tarihinde İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin yürüttüğü faaliyetler neticesinde yeniden yürürlüğe girmiştir. İttihat ve Terakki Cemiyeti ilk etapta siyasi suçlular için bir af çıkartmış ancak gelen toplumsal baskı neticesinde affın kapsamı genişletilerek 28 Temmuz 1908'de adi suçluları da içerisine alacak şekilde yeniden düzenlenmiştir.<sup>10</sup> Bu çalışma yakın tarihimiz boyunca afların suç oranlarında ciddi bir artışa sebep olduğu ile ilgili genel bir kanı bulunduğu için 1908 Aff-ı Umûmî'si sonrasındaki adi suçlarda; özellikle de yankesicilik suçlarında bir artış veya azalış olup olmadığına odaklanmaktadır. Ancak gazetelere yansıyan yankesicilik vakalarından hareketle meşrutiyetin ilanı öncesinde de çok sayıda yankesicilik vakasına tesadüf edildiği için 23 Temmuz 1908 öncesine de bakılarak bir karşılaştırma yapmanın daha uygun olacağını düşünülmüş, bu sebeple 1908 İstanbul'unda gazetelere yansıyan yankesicilik suçları değerlendirme kapsamı içerisine alınmıştır. Meşrutiyet öncesinde gazetelere konu olan yankesicilik vakalarına bakıldığında bazı örnek olaylar şu şekilde karşımıza çıkmaktadır. Sabah Gazetesi'nde yer alan bir haber iki yankesicinin çalışma metotlarını göstermesi açısından dikkate değerdir.

“Galata Rıhtımında Pavli'nin kahvesinde sakin Giresunlu Yani ve refiki Pavli dün Şişhane Karakolu önünden geçerken uzun boylu şapkalı bir şahsa tünel yolunu sormuşlar, şapkalı şahıs yolu göstermek üzere Tozkoparan'a geldikleri sırada orta boylu diğer bir şahıs yanlarına sokulmuş, parasını düşürdüğünü ve bunlar tarafından bulunduğu söyleyerek üzerlerini taharriye kalkışmış, bu esnada Yani kesesini çıkarmış, orta boylu herif el çabukluğuyla havi bulunduğu yedi mecdiye ile yarım İngiliz lirasını der-ceb ile yerine on beş mangır bıraktığını belli etmeyerek bu benim kesem değildir, diye şapkalı ile birlikte savuşmuş ve sonradan bunların iki yankesici olduğu anlaşılmıştır.”<sup>11</sup> Önce hedef olarak belirledikleri kişinin dikkatini dağıtarak

.....

<sup>10</sup> Taner Aslan, “II. Meşrutiyet Dönemi Genel Af Uygulamaları”, *Akademik Bakış*, C. 3, S. 5, 2009, s. 42.

<sup>11</sup> Sabah, 17 Nisan 1908.

kesesindeki paraları çalan yankesicilerin alışlageldiği üzere organize çalıştıkları görülmektedir.

Tercüman-ı Hakikat Gazetesi nispeten kalabalık bir mekân olan kilisede gerçekleşmiş bir yankesicilik vakasını şu şekilde aktarmıştır: “Destoni Vapur Kumpanyasında Kaptan Nikoli dün sabah icra olunan ayin-i ruhanide hazır bulunmak üzere Galata’da Ayanikola Kilisesine gittiğinde (10) adet Osmanlı, (4) adet İngiliz, (20) adet Fransız lirası yankesiciler tarafından aşırılmıştır.”<sup>12</sup>

Toplumsal bir problem olarak görülen ve günümüzde oldukça sık rastlanılan kapkaç şeklinde tanımlanan vakaların bir benzeri Sabah Gazetesi’nde şu şekilde yer almıştır. “Evvelki akşam saat on bir raddelerinde Beyoğlu’nda Pangaltı Caddesinden mürur eden bir Madam’ın elinde tuttuğu çantasını bir yankesici kapmış, o civarda bir sokağa sapmıştır. Çantada bir altın saat, bir Osmanlı lirası ve birkaç mecidiye varmış.”<sup>13</sup> Kişilerin çantalarının ve değerli eşyalarının bu şekilde çalınmaya çalışılması ve refleks olarak kişinin bu eşyalarını vermek istememeleri nedeniyle direnmesi bazen kişilerin yaralanmasına hatta hayatlarını kaybetmeleriyle sonuçlanabilmekteydi.

Bazı yankesicilerin artık yankesicilikte ustalaşıp bu işte meşhur olduklarını Tercüman-ı Hakikat Gazetesi’nde ki haberde yer alan “meşhur yankesici” ibaresinin kullanılmasından anlayabiliyoruz. “Zabıtaca derdest-i taharri bulunan sârik ve meşhur yankesicilerden Çolak Petrodon Tophane’de Bostanbaşı’nda memurin-i zabıta tarafından derdest edilmiştir.”<sup>14</sup> Yine Galata’da oturan yankesici takımından Yorgi’nin, Yanyalı Ligor’un yirmi beş kuruşunu çarpmasına rağmen para ile beraber yakalandığı yazılmıştır.<sup>15</sup>

Fatih’te Deveoğlu yokuşunda üç kadın tarafından gerçekleştirilmiş olan yankesicilik vakası hem Sabah hem de Tercüman-ı Hakikat Gazetelerince haberleştirilmiştir. Bu yankesicilik vakası Sabah Gazetesi’nce şu şekilde okuyuculara aktarılmıştır:

.....

<sup>12</sup> Tercüman-ı Hakikat, 26 Nisan 1908. Akt. Gonca Kış, 1908 Aff-ı Umumişinin İstanbul Asayişine Etkileri (İstanbul Gazetelerine Göre), (Yüksek Lisans Tezi), Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015, s. 77.

<sup>13</sup> Sabah, 4 Temmuz 1908.

<sup>14</sup> Tercüman-ı Hakikat, 20 Nisan 1908.

<sup>15</sup> Tercüman-ı Hakikat, 24 Mayıs 1908.

“İstanbul Balık Pazarı’nda kain camii-i şerif müezzini Ömer Lütü Efendi dün Deveoğlu yokuşundan geçerken Kasımpaşı Şerife, Fatma, Firdevs namında üç kıpti önüne çıkarak tese’ül etmişler. Mumaileyh kesesini çıkarıp on para vermiş keseyi cebine koymuş. Kiptiler onluğu alınca gözden nihan olmuşlar. Ömer Lütü Efendi bir müddet sonra lüzumuna mebni kesesine müracaat etmiş ise de kesenin yerinde olmadığını görerek işi anlamış, zabıtaya ihbar-ı keyfiyet etmiştir. Kesede dört İngiliz lirasıyla beş kuruş varmış.”<sup>16</sup>

Yankesicilerin en sevdikleri çalışma alanlarının kalabalık mekanlar olduğu tartışma götürmez bir gerçektir. Yine insanların evlerine dönebilmek adına daha telaşlı hareket ettikleri ve bir başkası tarafından görülme olasılıklarının azaldığı akşam saatlerini tercih ettikleri bilinmektedir. Vapurlar, banka önleri, kumpanya gişeleri, köprü üzerleri, geçiş noktaları en fazla yankesicilik olaylarının yaşandığı yerler olarak sayılabilir. Tercüman-ı Hakikat Gazetesi’ne yansıyan “Viktorya namında biri evvel ki akşam Haliç vapuruyla Kâğıthane’den köprüye gelmekte iken on lira kıymetinde ki altın saat ve kordonu yankesiciler tarafından aşırılmıştır”<sup>17</sup> şeklindeki bir haber yankesicilerin daha çok kimleri hedef aldığı ve nerelerde çalıştıkları konusunda bilgi vermektedir. Yankesicilik yaparken suçüstü yakalanma şansının fazla olmadığı düşünülecek olursa iş üstünde yakalanan bazı yankesicilerin olduğu da gazetelerden öğrenilmektedir. Örneğin Sabah Gazetesi bir yankesicinin iş başındayken yakalandığını şu şekilde haberleştirmiştir. “Yankesici Eşref dün Yeni Cami civarında Marin ve Gabri’nin ceplerini karıştırmakta iken derdest edilmiştir.”<sup>18</sup>

II. Meşrutiyet öncesinde yayınlanan gazetelerde gündelik hayata ve işlenen suçlara dair haberler daha kısıtlıdır. Meşrutiyet’in ilanı ile birlikte sansürün kalması, yayınlanan gazete ve dergi sayısındaki artış ve farklı konulara ait gündelik havadislerle verilen göreceli önem bu dönem gazetelerinden suç ve suçlulara ait daha fazla bilgi sahibi olmamıza olanak tanımaktadır.

.....

<sup>16</sup> Sabah, 6 Mayıs 1908.

<sup>17</sup> Tercüman-ı Hakikat, 17 Mayıs 1908.

<sup>18</sup> Sabah, 18 Temmuz 1908.

## II. Meşrutiyet'in İlanı Sonrasında İstanbul'da Yankesicilik ve Yankesiciler

23 Temmuz 1908'de ikinci kez ilan edilen meşrutiyet ile birlikte tüm Osmanlı coğrafyasında büyük bir sevinç dalgası oluşmuş ve Sultan Abdülhamid dönemindeki birçok uygulama İttihatçılar tarafından yürürlükten ve uygulamadan kaldırılmıştır. Siyasi mahkumları kapsayan affın çıkartılmasından sonra artan baskılar neticesinde adi suçlar nedeniyle hapishanelerde bulunan mahkumları da içerisine alacak bir af ilan edilmiştir. II. Meşrutiyet'in ilanından sonra çıkartılan genel affın İstanbul'un asayişini olumsuz yönde etkilediği görülmektedir. Şehrin asayişinin yeniden tesisi için çeşitli yollar aranmış olmalı ki Selanik'te bulunan Üçüncü Ordu'dan takviye kuvvetlerin şehre getirilmesi gündeme gelmiş ve beklenen askerler şehre girmişlerdir. İkdâm Gazetesi asayişin sağlanması için Selanik'ten gelen bu birlikler ile ilgili şu bilgiyi okuyucuları ile şu şekilde paylaşmaktadır: "Dersaadette asayişin bir kat daha temini için Üçüncü Ordudan geleceğini yazdığımız üç tabur Asakir-i Osmaniye, Rumeli asakirine mahsus avcı elbiselerini labis oldukları halde dün vapur ile Dersaadet'e gelerek önlerinde mızıka olduğu halde bir kısmı Beyoğlu tarikiyle Saray-ı Hümayun'a ve bir kısmı dahi kışlalara yerleştirilmişlerdir."<sup>19</sup> Yine ilerleyen günlerde asayişin temininde bir takım aksaklıklar yaşandığı ve af ile hapisten çıkmış olan hırsız ve yankesicilerin arı gibi şehrin her yanına dağıldıkları ve işlerini icra ettikleri için birkaç gün içerisinde Selanik'ten İstanbul'a polis getirtileceğine dair gazete haberlerine tesadüf edilmektedir.<sup>20</sup> İkdâm Gazetesi yankesicilik vakalarının gösterdiği artışa binaen halkın yankesicilik vakalarının engellenememesi nedeniyle polisler haksız yere ithamda bulunduğunu sütunlarına şu şekilde aktarmaktadır: "Ahalimizden bazılarının kalabalık yerlerde dalgınlıkla para veya saatlerini yankesicilere çarptırdıktan sonra polisler müracaatla polislerin vakar ve haysiyetini ihlâl eyleyecek tefevühat ve tevbihatda bulunduklarını iştiriyoruz. Şu muamele birkaç nokta-yı nazardan haksız ve münasebetsizdir. Evvela kalabalık yerlerde biraz eser-i teyakkuza göstermek lazımdır. Bugün polis tensikati en mükemmel olan memalik-i ecnebiyede bile yankesicilerden ihtiraz

.....

<sup>19</sup> Sabah, 20 Ekim 1908.

<sup>20</sup> İkdâm, 8 Kasım 1908.

olunmasını havi levhalar asılıdır. Dünyanın hiçbir yerinde bu kabil sirkatler eksik değildir. Bundan dolayı doğrudan doğruya polisi me- sul ve muhatab tutmak muvafık olamaz. Her yankesiciyi icra-yı fiil-i sirkat ederken yakalayabilmek için yankesicilerin adediyle mebsuten mütenasib polise ihtiyaç olur ki bunun ne emsali vardır ne de imkânı. Şu beyanatımızdan yankesicilere, yankesiciliğe karşı polisin vazifesi, vazife-i kanuniyesi olmadığı fikrinde olduğumuz zan olunmasın. Po- lisen her nevi ceraiye karşı vazifesi vardır. Ve polis bir cürmün ika' olunacağını kablelvuku haber aldığı zaman zabıta-yı mania sıfatını haiz olduğu gibi vukuundan sonra da onun failini takib ve derdeste memurdur. Fakat şu sırada şehrimizde yankesiciler o kadar çoğalmış- tır ki zaten miktarı derece-i kifayede olmayan memurin-i zabıtamız bunlara karşı ne zabıta-yı mania, ne de zabıta-yı adliye sıfatıyla bir tedbir icra edemez. Bahusus bizde henüz bu kabil ashab-ı ceraiye karşı zabıta-yı hafiye teşkilatı da mevcut değildir. Zabıtamızın bun- lara yapabileceği şey serseri nizamnamesinin şiddetle tatbiki suretiyle bir kuvve-i mania teşkil edebilmekten ibaret ise de ihtiyaç-ı hazırı göre muvakkaten mevki-i tatbikiye koyulmak üzere kaleme alınıb bir- kaç ay evvel Bâb-ı Âli'ye takdim olunan yeni serseri nizamnamesi maa-t-teessüf henüz meydanda yok. Zabıtanın tutub evrak tahki- kiyesiyle cihet-i adliyeye tevdi etmekte olduğu yankesiciler hemen birer kefalet zabtıyla salıverilmeleri dahi polisin bu husustaki mevki ve vazifesine sui tesir etmektedir. Bir iki saat zarfında kefaletle ya- kayı kurtaran bu serseriler heyet-i zabıta aleyhinde mesela polislerin kendilerinden para isteyib de vermemiş veyahut adavet veya nefsan- yeleri bulunmuş olmasından dolayı derdest olunmuşlarsa da adliyece masumiyetleri anlaşılacak koyuverilmiş olduklarına dair tefevvühat ve isnadata cüretle polis memurlarının itibar ve haysiyetlerini kes ve izaleye çalışmaları da cay-ı nazardır. Diğer taraftan da yankesicilere paralarını çaldıran halkımızın sokakta, merkezde rast getirebildikleri polislere deriştane? harekete ikdam etmeleri zabıtanın kuvve-i ma- neviyesini büsbütün inkisara uğratacak ahvaldendir. Hem böyle rast gelinen polisi .... ne hakkı vardır? Polis vazifesini ikada tekasül etmiş ise amirine, Zabıtiye Nezaretine şikâyetinde bulunulmalıdır. Hürriyetin, serbestinin herkese bahşettiği salâhiyet işte ancak bundan ibarettir. Binaenaleyh polis memurlarının böyle şeylerden müteessir olmaya- rak vazife-i kanuniyelerini hüsn-ü ifaya ikdam-ı tam ile çalışmalarını

ihhtar ve tavsiye etmekle beraber ahalimizden de itidal ve insaf daire-sinde hareketler bekleriz. Bâb-ı Âli'de şu serseri nizamnamesi nerede kalmış ise buldurarak mevki-i icraya vaz etmelidir.”<sup>21</sup>

Yine İkdam'da rastlanılan bir haberde yankesicilerin sayısının son zamanlarda arttığı ve önlem alınmakta zorluk çekildiği şu sözlerle ifade edilmektedir: “Karaköy ve Galata Rıhtımında yankesicilerin adedi yevmen fe yevmen tezayüd ediyor. Bunların derdest edilerek şedid cezaya çarptırılmalarını mükerreren talep ettik. Hatta şehrimize gelmiş olan Hindistan seyyahininden bazıları para tebdili için sarraf dükkanlarına müracaat ettikleri sırada yankesiciler bunları adeta muhasara altına alarak paralarını çarpmışlardır. Evvelce bu gibi mevkilerde polisler bulundurulur idi. Yankesicileri ahali tanıyamaz. Bunlar zabıtaca kerraren tevkif edilmiş hapse girmiş çıkmış takımından oldukları için şahısları polislerin malumudur. Binaenaleyh herkesin yaka silkittiği bu haşeratı derleyip toplayıp ya hapse tıkmalı yahud İstanbul'dan def edib çıkarmalı.”<sup>22</sup> Gazetenin yankesicilerin İstanbul dışına gönderilmeleri gibi oldukça radikal bir öneride bulunması durumun vehametini gözler önüne sermektedir.

İstanbul'da asayişin temininde yaşanan güçlükler ve özellikle yankesicilik vakalarının hızlı bir yükselme trendi göstermiş olması gazetelerin olduğu kadar siyasilerinde gündemine girmiş konunun Meclis-i Mebusan'a taşınmasına da neden olmuştur. İstanbul Milletvekili Kozmide Efendi Dahiliye Nazırı'nın cevaplaması için verdiği 19 Aralık 1908 tarihli önergede; “Veliahd Devletlû Necabetlû Reşad Efendi Hazretlerinin konaklarına gece bir şahs-ı meçhulün duhûl edip, Veliahd Hazretlerinin daire vekili vesair bendegân ve müstahdeminin üzerine geldiklerini görmesi üzerine firar ettiği ve şahsı merhumun derdest edilemediği gibi henüz kim olduğu da anlaşılamadığı yolunda şehrimizde intişar eden gazetelerde münderiç hadise, halkın ezhanını teşevvüşe sebebiyet verdiği misillû, Kanunu Esasinin altıncı maddesi ile umumun ve binaberîn umumun vekili olan Heyet-i Mebusânın kefalet ve mesuliyeti altında bulunan Sülâle-i Âli Osmanîden bir zatın hukuk-u hayriyye ve emvâl ve emlâk-ı zatiyesine tecavüz ve taarruz edildiği hâbir bulunmakla Meclis-i Mebusân'ın nazar-ı

.....

<sup>21</sup> “Ahali ve Zabıta”, *İkdam*, 21 Kasım 1908.

<sup>22</sup> “Yankesiciler”, *İkdam*, 17 Ekim 1908.

dikkatini celbe lâyük mesail-i mühimmeden bulunduğu cihetle, bu bapta Zabıtaca vuku bulan icraatın ve istihsal olunan malûmat ile atı için ittihaz edilen tedabirin neden ibaret olduğu hususunun Dahiliye Nazırı Paşa Hazretlerinden istizah ve şu son günlerde Beyoğlu'nda caddeden gayri sokaklarda yankesici ve karmanyolacı gibi eşhas-ı muzıranın ahz-ı mevki edip mârrîn ü âbirini soymakta ve hane hırsızlıkları dahi eksik olmamakta ve şehrin mahallât-ı sairesinde dahi ahalinin emri istirahatini muhıll bazı vekayi zuhur etmekte olduğundan, sürat-i mümkün ile tedabir-i mukteziye ve takayyüdat-ı inzibatîyenin ittihazı lüzumunun Pâşâ-yı Müşarünileyh Hazretlerine irae buyurulmasını bir teklifi müstacel olmak üzere Meclisi Mebusan'a teklif ederim"<sup>23</sup> diyerek kimliği meçhul kişilerin veliahtın ikametgahına kadar girmeye cüret ettikleri ve caddelerden gelip geçenlerin yankesiciler tarafından soyulduklarını ve buna acilen bir çözüm bulunması gerektiğini ifade etmiştir.

Aff-ı umumiden sonra sayıları hızlı bir şekilde artmış olan yankesicilere karşı yukarıda belirtildiği gibi halkın yoğun şikayetleri karşısında kolluk kuvvetlerince bazı önlemlerin alındığı da görülmektedir. İkdâm Gazetesinde yer alan bir haberde emniyetin özel bir ekip kurarak yankesicilere karşı başlattığı hamle şu şekilde belirtilmektedir: "Aff-ı Umumiden sonra çekirge, pire gibi İstanbul'un bütün mahallatına yayılan, günde bin kişinin başını yakan yankesicilerin, bu haşeratın yine rahat durmadıkları hapis ve cezadan mütenebbih olarak bir meslek-i meşru tutmadıkları ve her taraftan yağmur gibi şikayet yağması üzerine Zabtiye Nezareti bir tedbir-i mühim ittihaz etmiş ve en muktedir memurin-i zabıtanın on iki polis efendiyi bunların takib ve derdestine memur tayin eylemiştir. Yankesicileri elde etmeye memur olan bu polis efendiler geceyi gündüze katarak çalışmışlar ve öteden beri icra-yı sanatta teferrüd etmiş bulunan yankesicileri birer birer toplamışlardır. Zabıtaca ittihaz olunan bu tedbirden dolayı şu bir iki gün zarfında yankesicilik vukuatı kerki gibi azalmıştır. Sıra şimdi kasa hırsızlarıyla, gelib geçen belli başlı hırsızlara geldiğinden onlar hakkında da icab-ı halin icabı temenni olunur."<sup>24</sup> Zabıtanın

.....  
 23 Meclis-i Mebusân Zabıt Ceridesi, C 1, Devre: 1, Yedinci İnıkad, 30 Aralık 1908, s. 85.

24 "Yankesiciler", *İkdâm*, 25 Kasım 1908.

yankesicilik ile yakından ilgilenmesi ve toplumsal huzuru bozan bu davranışı ortadan kaldırmaya yönelik tutumunun bir neticesi olarak bazı meşhur yankesicilerin yakalanarak cezalandırıldıkları da gazetelerden anlaşılmaktadır. Örneğin İkdâm Gazetesi yankesicilikten sabıkalı Faik adlı bir kişinin yakalandığını okuyucularına şu şekilde duyurmuştur: “Yeni camii Şerifi havalisinde sergilerden eşya sikta ve gelüb geçenlerin ceplerini karıştırmasından dolayı maznûn olub dün birinci ceza mahkemesinde muhakemesi icra kılınmakta olan Mevlevihane Kapusu sakinlerinden ve sabıka-yı mükerrere ashâbından Faik esna-yı muhakemede muhafazasına memur olan Jandarma Mustafa’nın sağ gözüne bir yumruk indirmiş ve mecruhiyetine sebebiyet vererek heyet-i hakîmeyi dahi tahkire cüret etmiş olmasından dolayı üç sene müddetle hapse mahkûm olmuştur”<sup>25</sup>

Uzun zamandır yürürlükten kaldırılmış olan meşrutiyetin ikinci kez ilanı imparatorluğun başkentinde büyük bir heyecan içerisinde kutlanmıştır. Özellikle gayrimüslimlerin çoğunlukta olduğu Galata, Beyoğlu, Fener gibi yerlerde kitlesel gösteriler yapılmış ve bir zafer sarhoşluğu yaşanmıştır. Bununla birlikte İstanbul’da seçimlerin yapılması ile ilgili talepleri olan Rumların giriştikleri protesto gösterileri de yaşanmıştır. Beyoğlu muâmelât-ı intihâbiyesinin feshi, nüfus tezkeresini ibraz edenlerin hemen rey vermeleri, intihâbatın daha sekiz gün temdidi, her intihâb mahallinde berây-ı teftiş Beyoğlu Rum Cemaatinin vekillerinin bulunması, bu vekiller lüzum görürlerse muamele-yi intihâbiyenin tevkifini emretmeye hakları olması, intihâbatın yalnız cami ve kiliselerde yapılması, intihabat mahallerinde asker değil polisin bulunması ve Rum Cemaatine vaktiyle rey pusulalarının verilmesi gibi taleplerle gösterilerin düzenlendiği yerlerde yankesicilerin ve özellikle Rum milletinden olan şahısların kendi cemaatine mensup kişilerin değerli eşyalarını çaldıklarına dair gazetelerde haberler yayınlanmıştır. Tanin Gazetesi’nde yer alan bir haber protesto gösterileri sırasında yankesicilerin işbaşında olduklarını göstermektedir: “Kanun, hürriyet, adalet namına dün Bâb-ı Âî’ye müracaat eden nümayişçilerin açık gözlülüğü semeresi olarak yüz elli kadar para çantası aşırılmış olduğu kalabalık arasına sokulan ihtiyatsızların cümle-yi ifadatındandır.”<sup>26</sup>

.....

<sup>25</sup> “Üç Sene Hapis”, *İkdâm*, 19 Ekim 1908.

<sup>26</sup> “Şâyân-ı Dikkat bir Vaka”, *Tanin*, 23 Kasım 1908.

Aff-ı umumi öncesinde yankesicilerin işlerini görebilmek adına uğrak mahallerinden birisinin dini mekânlar olduğunu ifade etmiştik. Meşrutiyet sonrası dönemde de yankesicilerin ibadetlerini yapmaya gelen insanları hedef aldıklarını görmekteyiz. İkdâm Gazetesi bir kilisede gerçekleşen yankesicilik vakasını okuyucularına şu şekilde aktarmıştır: “Dün Beyoğlu Ermeni Kilisesi’nde icra edilen ayinde hazır bulunan ahaliden bazılarının saat, kordon ve paraları yankesiciler tarafından aşırılmıştır. Ahali ve zabıta memurları bunları derdest ederek tevkifhaneye götürmüşlerdir.”<sup>27</sup>

Daha önce de söz ettiğimiz gibi yolculuk sırasında kalabalıktan faydalanan yankesicilerin çeşitli yollarla insanların değerli eşyalarını çaldıkları örnekler bulunmaktadır. Yankesicilerin izledikleri yollar-  
dan birisi de haberden anladığımız kadarıyla yolcuların yanına hamal gibi yaklaşarak eşyalarını çalmaktır: “Galata Rıhtımına yolcu vapurları yanaştığı bir sırda hamallık için bir takım eşhas yolculara hücum ediyorlar. Hatta evvel ki akşam Bursa Vapurundan çıkan yolculardan bazılarının saatleri, para çantaları sirkat edilmiştir. Bu gibi hırsızlıklar hiç şüphe yok ki o kalabalığa sokulan yankesicilerin işidir. Hamallık eden bu misülli eşhasın zabıtaca bir defter tanzim edilmeli ve hamallık edeceklere birer numara verilmelidir. Eğer böyle bir tedbir ittihaz edilirse hırsızlığın önü alınmış olur.”<sup>28</sup>

İkdâm Gazetesi 27 Eylül 1908 tarihinde yine artan yankesicilik olaylarına dikkat çekerek, özellikle tutuklanan yankesicilerin aynı gün salıverilmelerinden şikâyetle yankesicilerle ilgili alınması gereken önlemleri şu şekilde sütunlarına taşımaktadır: “Yankesicilerden bazıları zabıtaca derdest edilip adliyeye teslim edildiği halde bunların o gün tahliye edildikleri işitiliyor. Selamet-i umumiye namına olsun bu serseriler hakkında bir karar ittihazını rica ederiz.”<sup>29</sup>

Bu haberden sonra aynı gün İkdâm Gazetesine yankesiciler tarafından soyulan bir kadın gelmiş ve başından geçenleri gazete idarecilerine anlatmıştır. Gazete polisin nasıl olup da yankesicilere bu kadar müsamaha gösterdiklerini sorarak şehrin her tarafını yankesicilerin

.....

<sup>27</sup> İkdâm, 14 Ağustos 1908.

<sup>28</sup> İkdâm, 26 Eylül 1908.

<sup>29</sup> İkdâm, 27 Eylül 1908.

sardığını ve bu işe acilen bir çözüm bulunması gerektiğinin altını şu cümlelerle çizmektedir: “Yankesiciler şehrimizin her tarafına ervâh-ı habiye gibi yayılarak geceli gündüzlü icra-ı zanaattan(!) hali kalmıyorlar. Yankesicilik için o kadar vasi’ bir zemin açılmıştır ki, buna polisin nasıl olup da kemal-i şiddet ve basiretle müdahale etmediğine taaccüb ediyoruz. Bugün matbaamıza ağlayarak bir kadıncağız geldi. Biçarenin köprüünün Kadıköy İskelesi üzerinde çantasıyla sairesi ade-ta gaspane çalınmış kadının hemen bütün mevcudu da çanta içinde imiş. Memurin-i zabitanın yankesiciler hakkında tedabir-i muazza-maya tevessül etmelerini bi-tekrar temenni ederiz.”<sup>30</sup>

Yankesiciler hedef aldıkları kişilerin üstlerinde değerli eşya taşıyan yani daha açık bir ifade ile varlıklı kimseler olmasına da dikkat ediyorlardı. Hal ve hareketlerinden, konuşmalarından, girip çıktıkları dükkanlardan kendilerini ele veren bu kişiler açık hedef haline geliyorlardı. Örneğin “Mısırlı Aziz Paşa’nın nezdinde mukim Halil Bey evvel ki gece Yunanistan’dan şehrimize gelmiş olan misafirin ile gezmekte iken kırk lira kıymetindeki kravat iğnesini yankesiciler çarpmışlardır.”<sup>31</sup>

İkdam Gazetesi İstanbul için artık ciddi bir toplumsal problem halini alan yankesicilik vakalarını sütunlarına sıklıkla taşıyarak, yankesicilerinin Rıhtım civarında bir kahvehanede kumar oynadıklarını, kaybedenlerin hemen işe koyularak yeniden kumar oynamak için yankesicilik yaptıklarını ifade ederek bu yankesicilerin çoğunun Galata ve Rıhtım civarında dolaştığını ve hakkettikleri muamele yapılmazsa bunların önüne geçilemeyeceğini yazmaktadır:

“Tüccar Yazıcısı Dimitri’nin köprü üzerinde yedi lira kıymetinde kravat iğnesi, Doktor Makri Efendinin tünel civarında iki buçuk lirası, Yunanlı misafirlerimizden Mösyö Estelanos Rikropo’nun dört İngiliz, sekiz Osmanlı on meci diye yüz yirmi frank parası, Manifaturacı Menas Efendinin beş lira bir buçuk meci diyesi, Yumurtacı İstefan’ın on liralık saat kordonu, Yunanlı misafirlerimizden Mösyö Emanuel Papadopolu’nun Tokatlıyan Gazinosunda yemek yediği sırada iki yüz frank ile birkaç kaimesi yankesiciler tarafından sirkat

.....

<sup>30</sup> İkdam, 27 Eylül 1908.

<sup>31</sup> İkdam, 2 Ekim 1908.

edilmiştir. Yankesicilerin çoğu galata ve rıhtım civarında dolaşıyorlar. Bunların girip çıkmadıkları yer yok Galata Rıhtımında Dimo namında birinin kahvesinde kumar oynuyor. Kumarbazlar sarik ve yankesicilerden mürekkebdır. Kumarda para kayıp edenler hemen icra-ı sanata şıtaban olarak çalıp çırtıkları parayı getirip kumara vermekteldirler. Zabıtaca bu cihet nazar-ı dikkate alınarak haklarında muamele-i mukteziye ifa edilmelidir. Bunlar zaten polis memurlarınca ra'na-ı malum eşhas-ı şerireden oldukları cihetle derdest ve takipleri kolaydır. Böylelerine layık oldukları muamele gösterilmezse yankesiciliğin önü alınamayacağı şüphesizdir.”<sup>32</sup>

Yankesicilerin gözlerine kestirdikleri kişileri ne pahasına olursa olsun soymayı akıllarına koyduklarında neler yapabileceklerine dair güzel bir örnek İkdâm sütunlarına yansımıştır. Haberde, yankesici takımından Aksaraylı Kazım'ın zabıta kıyafeti giyerek birinin saatini aşırırken yakalandığı yazılmaktadır.<sup>33</sup> Tanınmamak için kılık değiştiren hem de zabıta kıyafeti giyen bir kişinin artık hiçbir kolluk gücünden çekinmediği ve devlet otoritesini hiçe saydığı söylenebilir.

İkdâm Gazetesinin aktardığı bu haberlerden aff-ı umumi sonrası hapisshaneden çıkan suçluların suç işlemeye devam ettiğı ve bu türden vakalarda artma olduğı ve ahalinin yankesicilerden yaka silktiğı anlaşılmaktadır. nYankesicilikte ihtisas sahibi olan ve ekserisi Yunanlı olan yankesicilerin gerçekleştirildikleri olaylara gazetelerin sütunlarında sıklıkla rastlanmaktadır. Meşhur yankesicilerin gerçekleştirdikleri olaylar gazetelere şu şekilde yansımıştır: “Galata'da Atina otelinde ikamet eden meşhur yankesici Yunan tebaasından Filip veledi İstefano dün Beşiktaş İskelesinden geçmekte bulunan Hazine-i Hassa hademelerinden Ömer Efendi'nin cebini karıştırmakta iken tutulmuştur.”<sup>34</sup> Yine Tanin Gazetesi Yunanlı yankesici Aristatoli'nin karıştığı yankesicilik vakasını şu şekilde okuyucuları ile paylaşmaktadır: “Papaz Köprüsü sakinlerinden Yankesici Yunani Aristatoli nam-ı diğer İstolyo dün Haydarpaşa İskelesinde ahalinin ceplerini karıştırmakta iken Misail namında biri görerek derdest ettirmiş. Zabıtaca üzerinin taharrisinde cebinden otuz kuruş çıkmış ise de elinin serçe

.....

<sup>32</sup> İkdâm, 3 Ekim 1908.

<sup>33</sup> İkdâm, 31 Ekim 1908.

<sup>34</sup> Tanin, 5 Kasım 1908

parmağı arasından bir İngiliz, ağzından altı Osmanlı ve üç yarım İngiliz lirası zuhur ederek taht-ı tevkife alınmıştır.”<sup>35</sup> Yeni Gazete aynı gün içerisinde Boda’nın, İspéro’nun (Sirkeci’de iş üstünde) ve Yako veledi David adlı yankesicinin Umumhaneci Virjin’in parasını çaldığını ve yakalandığını yazmaktadır.<sup>36</sup> Gayrimüslim takımından Andon’un gerçekleştirdiği yankesicilik; “Dün akşam saat on ikide Andon namında bir yankesici Mekteb-i Sultani önünde bir madamın çantasını aşırarak üzere iken ahali tarafından görülmekle tutularak zabıtaya teslim edilmiştir”<sup>37</sup> şeklinde gazeteye yansmıştır. Petro ve refiki tarafından bir madamın çantasının yankesicilik yöntemi ile çarpılması da gazete sütunlarında “Feridiye’de sakine Santin nam kadın evvelki gün saat on bir raddelerinde hanesine gitmekte iken Dolapdere sakinlerinden yankesici Petro ve refikası mezbureyi yakalayıp cebindeki iki lirasını havi çantayı gasp etmiş olduklarından derdest olunmuşlardır”<sup>38</sup> şeklinde yer bulurken, Yankesici Vasil’in bir madamın çantasını çalarken yakalandığı haberleştirilmiştir.<sup>39</sup> Tanin Gazetesi’ne yansıyan haberden anlaşıldığı kadarıyla Reji memuru Kostaki Efendi de yankesicilerin hedefi olmaktan kurtulamamıştır: “Pangaltı’da Surp Agop Hanında ikamet eden reji memuru Kostaki evvelki akşam saat on ikide Galata’da Bank Osmani Caddesinde tramvaya bineceği sırada derununda on lirası bulunan çantasını bir yankesiciye kaptırmıştır.”<sup>40</sup>

Yankesiciliğin bu derece artması ve önünün alınamaması üzerine Sabah Gazetesi muharriri Ahmed Rasim Bey konu ile alakalı bir polis memuru ile röportaj gerçekleştirmiştir. Röportajın gerekçesini Ahmed Rasim şu şekilde ifade ederek yazısına başlamaktadır:

“İdare-i hazıranın tesisinden beri umumiyetle ref’ edilen şikayatin birincisini polis ve idare-i zabıtada görülen rehavet ve te-seyyüb teşkil etmektedir. Bir dereceye kadar haklı, yine bir dereceye kadar haksız olduğunda şüphe olmayan bu şikayatin en mühim kısmı

.....

35 Tanin, 12 Kasım 1908.

36 Yeni Gazete, 11 Kasım 1908.

37 Tanin, 20 Aralık 1908.

38 Tanin, 21 Aralık 1908.

39 Yeni Gazete, 3 Aralık 1908.

40 Tanin, 22 Aralık 1908.

(yankesiciler)le (hırsızlar) aleyhine masruftur. Binaenaleyh bu nevi eşirra hakkında tarafımızdan ciddi tahkikat icrasına tevessül edildi. Bunun için evvel emirde en mukdedir polislerimizden birine müracaat ettik, kendisiyle uzun uzadıya konuştuk. İrad ettiğimiz suallere ecvibe-i münasibe verdi. İşte aynen yazıyorum”

Ahmed Rasim'in bu röportajı yankesicilerle ilgili şaşırtıcı bilgiler ihtiva etmektedir. Ahmed Rasim yankesicileri tanımak ve tanıtmak için sorularına temel konulardan başlamıştır:

- Bizde kaç türlü yankesici vardır?
- Nevi itibariyle sekize kadar çıkar.
- Bunların hususi isimleri var mıdır?

-Vardır. Asıl yankesici elini cebe sokub aşırان sanatkârdır ki buna (dubrakçı) derler. Bu dubrakçı ekseriyetle (destekçi) tabir ettikleri bir refike maliktir. Destekçi, dubrakçının göze kestirdiği adamı kollar, omuz yahut göğüs vurarak sersemletir. O dakikada dubrakçı işini görüp savuşur. Bu kündeğe gelen adamcağız aklını derhal başına toplayıp da parasının veya saatinin çalındığını anlasa bile (destekçi) yi yankesici filan ederek ona sarılır. Hâlbuki mal-ı mesruk ötekiyle beraber yol alıp gider. Destekçinin bir işi daha vardır ki (arkacı) denir. Bu arkacı, polis ve sivil memurları kollar, soyulacak veya çarpılacak adamın ne kadar parası veya alınacak zi kıymet eşyası olup olmadığını tahkik eder, kese, çanta çıkarırken dikkat eder ve refikine yani çarpacak arkadaşına:

- Bunun arpası şu kadardır, diyerek ısmarlar.

(Tırnakçılar) diye maruf olan nevi gelince bunlar dükkânlardan mal alırken ziyade alırlar, o esnada öteberi şeyler aşırıp savuşurlar. Bunlar ekseriyetle sarraflara musallattırlar, para bozdurmak bahanesiyle an-ı vahidde fazla akçe çarparlar. Bu nev'in tabanına güvenenleri de vardır. Bunlar (kaldırmacı) namıyla anılırlar. Öteye beriye bırakılan bohça, bavul, sandık gibi şeyleri aşırırlar. Elbiseci dükkânına girip urbayı giydikten sonra kaçarlar. (Mantarcı) diye meşhur olanları yere boş bir çanta atar, eğilip alanı takip ederek münasip zamanda paramı düşürdüm, sen almışsın neticesini andırır bahanelerle üstünü ararken mükemmelen tararlar.

-Sokaklarda: şu kayışın ortasını bulana on kuruş, fırıldığın ucu üzerine onluk konulan paket veya şekere gelirse onundur diye adi kumar oynayanlara da (Papelci) denir. Bunlar hem oyun ile halkı soyarlar hem de tablaya üşüşenleri refiklerine soydururlar. (karmanyola) cılarla (kasa)cılar bu sekiz nev'in en zorlu olan takımıdır.

-Çok güzel. İstanbul'da bunların adedi ne kadar?

-Benim tahminime göre iki yüzü geçmez

-Ne söylüyorsunuz? Ziyade olacak.

-Hayır. İki yüzü geçmez. Fakat ne yapalım ki hükümet-i adliye bunlar hakkında şiddetli davranmıyor.

-Neden?

-Emare ister. Bunların cümlesi zabıtaca sabıkalı olduğu halde içlerinden mahkûm olanları pek azdır.

-Zabıta bu iki yüzü istediği zaman bulabilir mi?

-Derhal. Mehaza hapishaneye veremez. Çünkü adliyeye aittir.<sup>41</sup>

Ahmed Rasim yankesicilerin kaç çeşit olduğunu öğrendikten sonra polis memuruna bunlar ile ilgili alınacak tedbirlerin neler olacağını soruyor:

-Sizce bunlar hakkında ne türlü tedbir ittihaz edilmelidir?

-Nicesi biraz şiddetlidir. Serseri nizamnamesine tevfikân bunları taşraya sürsek de faide vermez. Çünkü bu şerirler gittikleri yerleri de kaskavururlar. Bunları ya ağır cezalarla mahkûmen yatırmalı veya hut yüzlerine zararsız bir ecza ile nişan yapmalı.

-Evet. Bir zamanlar Fransa'da dilencilere kızgın demirlerle nişanlar yapılmış idi, fakat yine kârger olmamıştı.

-Öyle ama o eski, zaman idi. Bu nişandan vazgeçsek bile ağır cezaya bir diyeceğiniz var mıdır, yankesicilik doğrudan doğruya zabıtaya mal edilmezse bunların önü alınamaz. Biz tutarız, adliye salıverir, kançılara müdahale eder, şu hâlde bu işin içinden nasıl çıkabiliriz?"<sup>42</sup>

-Yankesiciler ale'l-umum hangi kısım ahalidendir?

.....

41 Ahmet Rasim, "Yankesicilere Dair", *Sabah*, 5 Kasım 1908.

42 Ahmed Rasim, "Yankesicilere Dair".

-Rum, Musevi, Müslüman. Ermenilerden yok gibidir. Bunların içlerinde dokuz, on, on iki on üç yaşlarında filizler vardır ki ekseriya ismi yukarıda geçen arkacıların idarelerinde bulunurlar.

-Bunların merkezleri, mahalli içtimaları var mıdır?

-Vardır. Rıhtım üzerinde. Orada kumar oynarlar, bir yandan da köprüyü kollarlar, mehezâ pek çok iş yerleri vardır. Mesela Mahmutpaşa, Balık Pazarı, Yemiş İskelesi, Yeni Cami, Sultan Hamamı Caddesi, Sirkeci İstasyonu, köprü üzeri, Şirket-i Hayriye, İdare-i Mahsusa bilet mahalleri, tünel, Karaköy kapısı, panayır mahalleri, Rum kiliseleri, mürur kalemi civarı, şimdi mitingler, tiyatro kapıları, içleri, vapur çıkış mahalleri, önümüz muharremdir, matem geceleri, kurban bayramlarında koyun satılan yerler bu kabildendir.

Ahmed Rasim ile röportaj gerçekleştiren polis İstanbul Gazetelerinde yer alan bilgileri doğrular nitelikte konuşmaktadır. Zira İkdam Gazetesi de yankesicilerin birçoğunun kahvehanelerde oturup kumar oynayan gürühtan olduğunu yazmaktaydı. Zafer Toprak Osmanlı son dönemindeki yankesiciler ile ilgili makalesinde bizim de araştırmamız esnasında ulaştığımız bazı bilgiler vermektedir: “Yankesiciler, Çarşı içi, Köprübaşı, Köprü üzeri, vapur iskeleleri, istasyonlar, tünel girişi ve çıkışları, Karaköy’de poğaçacının önü, Borsa Hanı, Beyoğlu’nda cami ve kilise önleri gibi mahallerde, donanma ve alaylarda halkın toplu halde bulunduğu durumlarda icra-i san’at ederlerdi. Bunlar şahadet ve ortaparmaklarıyla çalışırlardı. Ceplerden çıkaracakları saati, para çantasını ya da tütün tabakasını daima bu iki parmak aracılığıyla aşırırlardı. Bazen, altın kordonları kesmek için yanlarında makas da bulundururlardı.”<sup>43</sup> Polis müdürünün saydığı yerler (Mahmutpaşa, Balık Pazarı, Yemiş İskelesi, Yeni Cami, Sultan Hamamı Caddesi, Sirkeci İstasyonu, köprü üzeri, Şirket-i Hayriye, İdare-i Mahsusa bilet mahalleri, tünel, Karaköy kapısı, panayır mahalleri, Rum kiliseleri, mürur kalemi civarı, şimdi mitingler, tiyatro kapıları, içleri, vapur çıkış mahalleri, önümüz muharremdir, matem geceleri, kurban bayramlarında koyun satılan yerler) halkın gündelik yaşamında önemli noktalar olup günün hemen hemen her saatinde

.....

43 Zafer Toprak, “Osmanlı’nın Son Döneminde İstanbul Sokaklarında Marjinaller: Hırsızlar, Dolandırıcılar, Yankesiciler”, *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, No: 38, (Mart 2008), s. 277.

kalabalık mahallerdir. ABD'de yankesicilerin mekânsal dağılımları hakkında bir makale kaleme alan Purdy, yankesicilerin postanelerde, otellerde, tren istasyonlarında ve feribotlarda takıldıklarını ifade etmektedir.<sup>44</sup>

Ahmed Rasim Bey röportajın devamında polis memuruna yankesicilerin çalışma yöntemleri ile ilgili sorular yöneltmeye devam etmektedir. Yankesicilerin kullandıkları yöntemlere bakıldığında gözlerine kestirdikleri bir kişinin neredeyse eşyasını kaptırmadan onların ellerinden kurtulması imkansız yakın gibi görülmektedir: “-Başka yerlerde iş yapamazlar mı?

-Yaparlar. Bunlardan bazıları kutular içinde kehle veya tahtakurusu gezdirirler.

Soyacakları adamın üzerine atıp, aman efendi, bey, nerede oturdunuz, üzerinizde kehle kaynıyor diye gösterir, adamcağız telaşla palatosunu, ceketini çıkarırken soyarlar. Balgam, tükürükte bunların işine yarar. Biri tükürür, diğeri aynı telaşla gösterip yapacağını yaparlar. Geceleyn dikkat etmelidir. Bildik olmayanı yana sokmamalıdır. Bunlar sokulunca göze tütün tozu, talaş, kül gibi şeyler atarlar. Sokuldu mu bir ayağıyla ayağınıza basıp elleriyle soyarlar. Yere indirip kesede, üstte ne var ise boşaltırlar. Hac zamanı bunların da kârına feyz verir. Tebdil-i kıyafet ederek biçare hacıların önlerine çıkarlar. Kendilerine dellal, simsar süsü verirler, bilet almak, para bozdurmak bahanesiyle dolandırırılar.

-Gececi, gündüzcü dediğiniz bu eşirranın men'i kabil değil midir?

-Hükûmetin meramı önünden kimler kurtulabilir ki bunlar kurtulsunlar. Benim fikrime kalırsa zabıtamızda epeyce namuslu, muktedir memurlar vardır. Bunlardan kırk elli tanesini husul-ı maksada kifayet eder. Malumunuzdur ki zabıta memurunun karnı biraz tokça, sırtı pekçe olmalıdır. Sirkat faallerinin men'i ve mütecasirlerinin derdesti için ekseriya muhbire ihtiyaç vardır. Biz bu muhbirleri elde etmeliyiz. Bâ-husus belli başlı hırsız ve yankesiciler cümlesi zaptiyede mazbuttur. Dün yine köprü üzeriyle Yeni Camii'den yirmi tane kadar tutup yolladık.”

.....

44 Purdy, “Larceny”, p. 981.

Yankesiciler ile ilgili her türlü bilgiyi öğrenme amacıyla olduğunu sezinlediğimiz Ahmed Rasim polis memuruna yankesicilerin özel kıyafetler giyip giymediklerini de soruyor:

-Yankesiciler kıyafetlerinden belli olurlar mı?

-Yerli yankesiciler bir dereceye kadar belli olur. Fakat İstanbul için en birinci mahreç olan Yunan yankesicileri ekseriyetle şık gezinirler. Geçen gün tevkif ettiklerimiz arasında başı sarıklı bir Hintli bile vardı. Velhasıl her kıyafette yankesici vardır.

-Yerli yan kesiciler mi yoksa hariciden gelenler mi yamandırırlar?

-Yunanlıların gıyına erişecek yoktur. En keskinleri bize Avrupa'dan gelir. Bunlarda birde fazlalık vardır.

-Tebaa-ı ecnebiyeden olmak. Kañlılarya mehazâ bu Yunanlı hırsızların... orasını söylemeyeyim.

-Neden?

-Biraz dokunur.

-Polis müdüriyetince yeni bir tedbir ittihaz ediliyor mu?

-Evet. Şimdiki polis müdürümüz Lütfi Bey'in yeni tedbirleri var.

-Evvela: bu yolda gezenlerden derdest edilenleri merkezlere yollayıp muvacehe ediyor.

Bu usul pek güzeldir. Çünkü merkez polisleri de bu eşhası görmüş olurlar. Saniyen: fotoğraflarını aldırıyor.

Salisen: serseri nizamnamesini tatbik ediyor. Ümit varım ki Lütfi Bey az zaman içinde polis usulümüzü düzeltecektir. Fakat bize adliye zahir olmadıkça işimizi görsek bile sözümüzü geçiremeyiz. Bu eşirrayı korkutamayız. Bir memur ne kadar muktedir olursa olsun bugün tuttuğu hırsızın yarın salıverildiğini görürse tereddüde düşmekten kendisini alamaz.

-Yankesiciler çaldıkları paraları pay ederler mi?

-Ederler.

-Aralarında hile yapmazlar mı? Muhatabım burada güldü. Söyleyin diye ısrar ettim. En sonra dedi ki:

- Nasıl hile edebilirler? Gazeteler kaç kuruş veya ne türlü şey çalındığını derhal ilan ediyorlar. Onlar için sizin yazılarınız en iyi bir kontroldür.

-Bu son söze ben de güldüm.”<sup>45</sup>

Ahmed Rasim Bey bu yaptığı röportajdan bir hafta kadar sonra bu defa yankesici kadınlar ile ilgili yine bir polis\* ile görüşmüş ve bu görüşmesini Sabah Gazetesinde yayınlamıştır. Ahmed Rasim öncelikle yankesici kadınların fiziksel olarak nasıl göründüklerini sormaktadır: “Sernameyi gören kârin bunlar mutlaka nazenin, hıraman, işveperdaz olacaklardır, hükmünde bulunacaklardır. Evet, hükümlerinde pek musib, pek haklıdırlar. Öyle imişler. Hatta tahkik-i ahvâlleri zımında kendisine sual ettiğimiz polis efendi de dedi ki:

-Vehleten bir kibar ailesi zannedersiniz. Carlı, şinyonlu, ganetli, çantalı iki üç hanım, arkalarında siyahi bir cariyeye veya hizmetçi olduğu halde gezerler.

-Bunlar da sınıf sınıf mıdırlar?

-Evet. Umumiyet itibariyle üçe ayrılırlar. Hanım kolu, madam kolu, Kıbtı kolu.

-Demek İslam kadınları ziyadece.

-Evet. Madamlar nispeten azdır. Kıbtiler de iki koldur. İslam Kıbtilerle, falcılar.”<sup>46</sup>

Ahmed Rasim polis memuruna önceki röportajda nasıl erkek yankesicilerin çalışma yerlerini ve çalışma usullerini sorduysa bu defa da kadın yankesicilerin çalışma yerleri ve yöntemleri ile ilgili soru yöneltmektedir:

-Bunların bulundukları hususi yerler var mıdır?

- Elbet. Vapurlar, vapura girilecek ve çıkılacak mahaller, Eşya-yı Ayniye Mağazası, Bazar Alman, Bon Marşe, Uruzdibak gibi büyük

.....

<sup>45</sup> Ahmed Rasim, “Yankesicilere Dair”.

\* Ahmed Rasim röportajı yaptığı polisin aynı polis olup olmadığı hakkında bir bilgi vermemektedir ancak cevaplara baktığımızda büyük ihtimalle aynı polis olduğunu düşünmekteyiz.

<sup>46</sup> Ahmed Rasim, “Yankesici Kadınlar”, *Sabah*, 13 Kasım 1908.

dükkânlarla çarşı içi, hatta bir zamanlar çarşı içi hırsızları namıyla belli başlı bir kumpanya da var idi.

-Peki yerleri var günleri de var mı?

-Vardır. Arife, arifeden bir iki gün evvel, bayram, kandil, piyasa günleri, bugünlerde kol kol, takım takım çıkarlar. Fakat bizimkilerin gözünü perşembe günleri açar.

-Ne gibi?

-Geline bakmak sevap değil mi ya?

-Anladım. Sonra?

-Güveyi parası da keseye bereket...

-Güveyiden mi çalarlar?

-Hayır. Ellerinden gelirse ona da saldırırlar. Fakat ne hacet? Güveği, gelin odasından çıkıp da saç yaptı mı, misafirler, davetliler para kapacağız diye birbirlerine girmezler mi? İşte o esnada iğne mi olur, broş mu olur, kordon mu rast gelir, saat mi ele geçer; para çantası mı tesadüf eder, kısmete ne çıkarsa derdest edüb o kargaşalık arasında fırlar.

-Çok iyi. Sahih pek münasib bir zaman. Hariçte nasıl çalarlar?

-Kadın, kadınlığın huylarını pek iyi bilir. Biraz da biz biliriz. Aaa. Hanımlarımız vapura binerken biraz salıntı olsa, iskele kımıldasa, aman! Ay Ay, düşüyoruz, batıyoruz diye oracıkta fırtına çıkarub şaşırlar. Beylerini şaşırtırlar. İşte o telaş, o karışıklık arasında bizimkiler işe başlarlar.

-Ne yaparlar?

-Ne yapacaklar? Ellerinde çanta var ise açarlar.

-Yok ise?

-Evet yok ise, ekseriya da yoktur. Namuslu kadınlarımız el çantalarından vukua gelen sirkatleri öğrendiler de bazıları iç rubaları üzerine birer kuşak gibi, kemer gibi şeyler yapub bunlara birer cep veya çanta ta'lik ediyorlar. Yankesici hanımlar bu sırda da vakıf olduklarından makas kullanıyorlar.

-Nasıl?

-Basbayağı. Makası o kadar maharetle istimal ederler ki bir anda çarşafı yandan keserek elini daldırır. Kese mi, cep mi, çanta mı ne var ise bulur, çeker alır.

-Bir anda mı?

-Evet bir anda.

Anlaşıldığı kadarıyla yankesici kadınların cepleri rahatlıkla karıştırmaları insanları farklı arayışlara itmiştir. Yankesicilerden kurtulmak için özellikle kadınların elbiselerinin iç kısımlarına hususi cepler yaptırdıkları ve değerli eşyalarını burada taşıdıkları görülmektedir. Fakat yankesicileri bu önlem bile durdurmaya yetmemiş yanlarında makas bulundurmak suretiyle hızlı bir şekilde o ceplerde -kimi zaman bağlı- bulunan eşyaları almayı başarmışlardır. Ahmed Rasim Bey röportajın ilerleyen safhasında kadın yankesicilerin neden yakalanamadıkları ve yine farklı yöntemler kullanıp kullanmadıkları ile ilgili sorular yöneltmekte ve polis memuru bu kadınların yakalanmamak için uyguladıkları yöntemleri ve farklı usullerle yaptıkları hırsızlıkları şu şekilde anlatmaktadır:

-Bunlar yalnız kadınları mı soyarlar?

-Evet yalnız kadınları.

-Semtleri var mıdır?

-Pek belli değil ise de Tophane, Fatih, Kadıköy oldukça bu cins esnaf yatağıdır.

-Pek belli değil mi? Bunların sabıkaları yok mu?

-Hatta mahkumları bile vardır. Fakat biz tutamayız.

-Neden?

-Kadın oldukları için yoklayamıyoruz. Çünkü zabıta-yı nisaiyemiz yoktur.

-Zabıta-yı nisaiye mi?

-Evet. Tevkifhanelerle hapisanelerde bulunan kolcu kadınlar nedir? Zabıta-yı nisaiye değil mi? İşte bu neviden olmak üzere bunları yoklamak için de polisin eli altında bir miktar kadın polis bulunmalıdır. Biz yoklamaya teşebbüs etsek halk kadınlara taarruz ediliyor diye başımıza üşüşür. Zaten bu kadınlar edepsiz, namussuzdurlar. Bağırırılar, çağırırılar, dünyayı yerinden kaldırırlar. Hatta kâr-azmulikten gelme, kalma öyle kadınlar vardır ki bu yankesicileri tanırırlar.

-Hiç tevkif etmediniz mi?

-Ettik fakat bin müşkilat ile. Esna-yı sirkatte bizzat gören şikayetçinin ısrarı üzerine.

-Kıptiler nasıl yaparlar?

-Beyoğlu'nda Sakız Ağacında oturanları İslam Kıptileridir. Bunların dördü beşi bir yere gelerek yolda kurşun gibi giderler. Kala-balığa dalarlar. Bu hızla kadın erkek demezler. Vurup alırlar. Bunlar ekseriyetle siyah çarşaf giyip başlarını da bezle bağlarlar. Üzerlerinde ayrıca torbalar, büyük cepler vardır. Ufak tefek ne çarparlarsa bunun içine doldururlar. Sirkeci esnafı bunların en birinci uğrağıdır. Mahalat arasında açık kapı bulurlarsa dalarlar. İçlerinde cesurları da vardır. Girdikleri evde tek kadın bulunacak olursa döverler, bağlarlar, evi soyarlar da.

-Hıristiyanları nasıldır?

-Bunlar ekseriyetle fala bakarlar. Kadınlarımız bilmezler eve çağırırlar. O baklasını atıp da murakabeye vardığı sırada da eğilenlerin kordonunu, sairesini tasyimine/tasimine getirerek alırlar.

-Bitti mi?

-Bitti. Fakat kadın hırsızlar arasında başka bir neviden daha bahsetmek isterim.

-Acaba nasıl nevi?

-Bohçacılar, bohçacı kadınlar.

-Bunlar tacir değil mi?

-Tacirdirler. Hatta içlerinde pek namusluları da vardır. Mehazâ fenaları da eksik değildir.

-Ne yaparlar?

Gececi hırsızlara kılavuzluk ederler.

-Nasıl?

-Girdikleri evin kapısına dikkat ederler. Kilidi alafranga mı, değil mi öğrenirler. Alt kat ne haldedir, merdiven ne taraftadır? Sandık odası nereye gelmiştir? Konsollu oda hangisidir? Bunları öğrenip evin mükemmel bir haritasını çıkarırlar. Kadınlarımız evlerinde kapı, bacayı kapamak hususunda ne kadar müteyakkız davranırlarsa bu kadınlarla da peyda-yı münasebet etmekte ortebe? ihtiyatlı davranmalıdır.”<sup>47</sup>

.....

<sup>47</sup> Ahmed Rasim, “Yankesici Kadınlar”

Bu noktadan sonra polis memuru yankesicilik noktasında çocukların oynadıkları rollerden söz etmektedir. Yankesicilik yapanların çoğu zaman daha az dikkat çeken ve küçük oldukları için aralara daha iyi karışan, kamufle olabilen çocukları kullandıkları bilinmektedir. İnsanların çocuklardan daha az şüphelenmeleri ve onlara karşı ihtiyatsız davranmaları da etkenlerden bir diğeridir. Çocukların işledikleri suçlar karşılığında reşit olanlara göre daha az ceza almaları da yankesicilik, hırsızlık, cinayet ve benzeri gibi suçlarda azmettiricilerin onları kullanmalarında etkili sebeplerden birisidir. Mesela İngiltere’de Viktorya döneminde yankesicilik vakalarında çocukların ve gençlerin daha fazla rol oynadığı kaydedilmektedir. Matthew White’a göre, “XIX. yüzyılın ilk çeyreğinde Middlesex kasabasında kaydedilen her dört küçük hırsızlıktan yaklaşık üçü, büyük çoğunluğu genç veya daha genç olan 25 yaşın altındaki kişiler tarafından gerçekleştirilmiştir.” Yine 1830 ve 1860 arasında, Old Bailey’de cep karıştırmaktan yargılanan tüm sanıkların yarısından fazlası 20 yaşından küçüktü.<sup>48</sup> Hemen hemen aynı dönemlerde Newyork şehri ile ilgili yapılan bir çalışmada da sokakları sarmış olan yankesici çocuk çetelerinden bahsedilmektedir.<sup>49</sup> 1859-1876 yılları arasında sokaklarda yaşayan çocuklar arasında yankesicilikten mahkûm olanların sayısı 52’den 242’ye yükselmiştir.<sup>50</sup> 1908 İstanbul’unda çocukların yankesicilik yaptıklarına dair bilgiler de bulunmaktadır. Yeni Gazete’de yer alan bir haberde İstanbul’un bazı kalabalık mahallerinde çocuklardan oluşan yankesicilik çetelerinin ahalinin canını epey acıttığı ifade edilmektedir.<sup>51</sup> Tanin Gazetesine yansıyan bir haberde bir çocuğun yankesicilik yaparken yakalanması şöyle aktarılmıştır: “Dün çarşı içinde ötekinin berikinin ceplerini karıştırmakta olan Sadık namında bir çocukla refiki zabıta tarafından derdest olunmuş bunlardan refiki firar edib Sadık Zabıtiye’ye izam edilmiştir. Sadık evvelce zabıta tarafından fotoğrafı ahz edilmiş yankesicilerden imiş.”<sup>52</sup>

.....

48 <https://victorianweb.org/history/crime/pickpockets.html> (Erişim 20 Ekim 2022).

49 Timothy J. Gilfoyle, “Street-Rats and Gutter-Snipes: Child Pickpockets and Street Culture in Newyork City, 1850-1900”, *Journal of Social History*, Vol. 37, No. 4 (Summer, 2004), p. 853.

50 Purdy, “Larceny”, p. 981.

51 “Yankesici Çocuklar”, *Yeni Gazete*, 16 Kasım 1908.

52 Tanin, 16 Kasım 1908.

Ahmed Rasim'e bilgi veren polis memuru çocukların yankesiciliğe alıştırılmaları ve işledikleri suçlar ile ilgili şu ayrıntıları aktarmaktadır: "İkinci bir nokta daha var. Kaç gündür köprü üzerinde, ötede beride topladığımız yankesiciler bütün çoluk çocuk makulesidir. Kadın hırsızların da bu aralık küçükleri çoğaldı. Kız çocuğudur diye dikkat etmezsiniz ama siz gafil bulunca haşlarlar. Bunlar da alel-ekser esnaf sergilerine musallat oluyorlar. Çarşıda mendil, çorap, koz helvası dilimi, pekmez sucuğu, poğaça kesigi, pandispanya tabakası, velhasıl ele ne geçebilirse çekip alırlar. Bittabi bu meyanda ufak bohça, paket, mendil, zenbil gibi nakledebilecekleri şeyleri de sallasırt ederler. Basma vesaireye bakarken elinizden bıraktığınız baston, şemsiye de arada sırada sır olur. Bu meyanda olur. Alınan hizmeti kadınlar da kızlar da haiz-i ehemmiyettir. Bizim mama dadılardan karpuzya yağ doldurup da aşırıların menkıbeleri eskidir ama yine herhalde hatırı sayılır vakadandır. Kiraathanelerde sigara, izmarit toplayan kızlar içinde lastiğe, iskarpin, potin, tekne, düşmüş mendillere kalk gidelim diyenler de nadir değildir. Bunlardan تنها mahallerde ev soymaya çıkan hırsızlara sokakta türkü söyleyerek erketecilik edenlere, omuza çıkarak açık pencereden girip veya duvardan atlayıp kapı açanlara parolalı evler önünden geçerek içerideki hizmetçi kadının attığı veya alt pencereden verdiği mesrukata alub mahalline götürenlere bile tesadüf edilmiştir."

Polis memurunun Ahmed Rasim'in "bu işin çözümü nedir?" sorusuna verdiği "herkes açıkgözlü olsun" yanıtı yankesicilik karşısında kolluk kuvvetlerinin nasıl bir çaresizlik içerisine girdiklerinin göstermesi açısından önemlidir.

### Sonuç

Sanayi Devrimi sonrasında özellikle Avrupa kentlerine yapılan göçlerle birlikte suç oranlarında ciddi artışların yaşandığı bilinmektedir. Gitgide sanayileşen ve kalabalıklaşan kentlerde adi suçlar kategorisinde değerlendirilen yankesicilik, hırsızlık, tecavüz, gasp, cinayet, darp ve benzeri suçlar ile dilencilik, serserilik ve evsizlik (homelessness) gibi toplumsal sorunlar baş edilemez bir hale gelmiştir. Avrupa şehirlerinin yaşadıkları bu durumun bir benzerini Osmanlı Devleti'nin daha kozmopolit yapıda olan bazı şehirleri

de yaşamıştır. Devletin XVIII. ve XIX. yüzyıllarda kaybettiği topraklardan yapılan göçler büyük şehirlerin özellikle de İstanbul'un nüfusunun artmasına neden olmuştur. Devletin askeri, siyasi, idari, iktisadi ve sosyal yapısında meydana gelen bozulmalar nedeniyle XVIII. yüzyıldan itibaren başlattığı modernleşme hamlesi de eklendiğinde problemlerin ciddi bir boyuta yükseldiği söylenebilir. Bu süreçte II. Meşrutiyet'in ilanı Osmanlı Devleti'nde önemli bir dönüm noktası olmuştur. 1908'de içte ve dışta yaşanan bir dizi olayların neticesi olarak ilan edilen meşrutiyet rejimi ile birlikte toplumsal yaşamı doğrudan etkileyen birtakım gelişmeler yaşanmıştır. İttihat ve Terakki Cemiyetinin çıkartmış olduğu kapsamlı bir af ile birlikte hapisanelerin boşaldığı ve adi suçlardan ceza alan kişilerin salıverildiği görülmektedir. Bu çalışmada, Aff-ı Umûmî'nin ilanının İstanbul'un asayişine ne gibi bir etki oluşturduğunu gazete sütunlarında geniş yer kaplamaya başlayan yankesicilik suçu özelinde incelemeye çalıştık. Bu etkiyi tespit edebilmenin ancak af öncesindeki asayiş olaylarının sıklığını bilmek ile mümkün olabileceği düşüncesiyle içte ve dışta sıkıntılı zamanlar geçiren Osmanlı Devleti'nin başkenti olan İstanbul'da 1908 yılında gerçekleşen ve gazetelere yansıyan yankesicilik vakalarına odaklandık.

Meşrutiyetin ikinci kez ilan edildiği 23 Temmuz 1908 öncesinde ve sonrasında İstanbul'da yankesicilik vakalarının oldukça yaygın olduğu görülmektedir. Genel bir asayiş probleminin yaşandığı kentte bu sorunun çözümü için gazetelerde haberlerin yayınlandığı ve köşe yazarlarının çeşitli önerilerde bulundukları anlaşılmaktadır. Özellikle İstanbul'un Beyoğlu, Tophane, Sirkeci, Galata gibi her daim kalabalık, kozmopolit, eğlence ve ticaret merkezlerinde yerli veya yabancı birçok insanın yankesicilerin kurbanı oldukları gazetelerden takip edilebilmektedir. Erkek, kadın, çocuk, müslim, gayrimüslim toplumun bütün kesimlerinden kişilerin bir meslek haline getirdikleri yankesiciliğin daha çok gayrimüslim; onlar içerisinde de Rumlar tarafından icar edildiği görülmektedir. Kolluk kuvvetlerinin yankesicilik olaylarını önlemeye yönelik girişimleri bulunmasına ve faillerin çoğunun yakalanmasına rağmen merkezi otoritenin azalması ve caydırıcı cezaların uygulanmaması nedeniyle bu suçla mücadelede zaaflar görülmektedir. Yakalanan yankesicilerin salıverilmesi, kadınlarla ilgilenecek bir kolluk kuvvetinin bulunmaması, yeterli sayıda yetişmiş eleman eksikliği

gibi nedenlerle yankesicilik olaylarının 1908 senesi boyunca artarak devam ettiği ve bu artışa bir çözüm bulunamadığı ortaya çıkartılmıştır. Hedef olarak seçtikleri insanları ne pahasına olursa olsun soy-maktan geri durmayan bu yankesicilerin kullandıkları yöntemlerin günümüzde de bu suçu işleyenlerin kullandıkları yöntemlerle hemen hemen aynı olması dikkat çekici bir noktadır.